

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille Pieter Heiliegers
Auteur Marieke Meijer
Telefoon 5113164 E-mail: marieke.meijer@haarlem.nl
DV/balie Reg.nr. 2011/283985
Te kopiëren: bijlage A en B
B & W-vergadering van 13 september 2011

Onderwerp

Geen legesheffing voor Nederlandse Identiteitskaarten

DOEL:

Met dit besluit geeft het college gehoor aan de uitspraak van de Hoge Raad van 9 september 2011, waarbij bepaald is dat gemeenten geen leges meer mogen heffen voor Nederlandse ID-kaarten.

B&W

1. College besluit naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad met ingang van maandag 12 september 2011 geen leges meer te heffen voor ID-kaarten;
2. Iedereen van 14 jaar en ouder die in de periode van 6 weken voorafgaand aan de uitspraak van de Hoge Raad van 9 september 2011 een ID kaart heeft aangeschaft krijgt de kosten terugbetaald.

Collegebesluit

Onderwerp: Geen legesheffing voor Nederlandse Identiteitskaarten

Reg. Nummer: DV/balie/2011/283985

1. Inleiding

Op 9 september 2011 heeft de Hoge Raad arrest gewezen inzake de leges die gemeenten heffen voor de aanvraag van een Nederlandse Identiteitskaart (NIK). De Hoge Raad heeft de eerdere uitspraak van het Gerechtshof Den Bosch bevestigd. Het Hof heeft in 2010 geoordeeld dat het heffen van leges in het kader van de aanvraag van een NIK niet mogelijk is, gezien het publieke belang dat via de algemene identificatieplicht met de NIK samenhangt.

2. Besluitpunten college

- 1 College besluit naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad met ingang van maandag 12 september 2011 geen leges meer te heffen voor ID-kaarten;
- 2 Iedereen van 14 jaar en ouder die in de periode van 6 weken voorafgaand aan de uitspraak van de Hoge Raad van 9 september 2011 een ID kaart heeft aangeschaft krijgt de kosten terugbetaald.

3. Beoogd resultaat

Met dit besluit geeft het college gehoor aan de uitspraak van de Hoge Raad van 9 september 2011, waarbij bepaald is dat gemeenten geen leges meer mogen heffen voor Nederlandse ID-kaarten.

4. Argumenten

De uitspraak van de Hoge Raad heeft direct gevolgen voor de praktijk rondom de aanvraag van de NIK. De uitspraak van de Hoge Raad betekent dat gemeenten per direct geen leges meer in rekening mogen brengen bij een aanvraag voor een Nederlandse identiteitskaart, door personen van 14 jaar en ouder op wie de Wet op de Identificatieplicht van toepassing is.

5. Kanttekeningen

De financiële consequenties moeten nader bezien worden.

Over de (financiële) gevolgen van het arrest van de Hoge Raad en de vervolgstappen wordt nader overleg gevoerd tussen VNG en ministerie van Binnenlandse zaken.

Een voorlopige schatting was dat als de ID kaarten gratis verstrekt moeten worden, dat het de gemeente Haarlem ongeveer 3 ton aan inkomsten op jaarbasis zou schelen. Daarnaast kan het zijn dat er minder paspoorten worden verkocht. Mensen die normaliter een paspoort kiezen, kunnen nu wellicht voor een gratis ID-kaart opteren. Dit effect is nog niet in te schatten. Ook is op dit moment nog niet helder of de gemeente – nu ID-kaarten inderdaad daadwerkelijk gratis zouden worden gecompenseerd zal worden voor de inkomstendaling.

De gevolgen van de uitspraak van de Hoge Raad voor de mogelijkheid van legesheffing voor personen jonger dan 14 jaar, worden nog bestudeerd. Tot nader order blijft voor deze groep de legesheffing intact. Mocht blijken dat de uitspraak van de Hoge Raad ook op deze groep van toepassing is, dan zullen de betaalde leges worden teruggegeven. Conform de Algemene wet bestuursrecht kunnen burgers over aanvragen van een

NIK tot 6 weken terug nog bezwaar aantekenen tegen het betalen van leges. Een dergelijk bezwaar dient - evenals eerdere ontvangen bezwaren naar aanleiding van de uitspraak van het Hof - conform het arrest van de Hoge Raad worden afgehandeld. Ten aanzien van aanvragen van een NIK die langer dan 6 weken geleden zijn gedaan bestaat geen mogelijkheid meer voor burgers om bezwaar aan te tekenen tegen leges.

6. Uitvoering

Bij aanvragen van personen tot 14 jaar dient de aanvrager te worden gewezen op de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de heffing van de leges, vergelijkbaar met de gang van zaken zoals deze na de uitspraak van het Hof op advies van de VNG door gemeenten is gehanteerd.

Als gevolg van de uitspraak van de Hoge Raad kan een toeloop ontstaan op gemeenten voor het aanvragen van de NIK. Het is mogelijk dat daardoor vertraging ontstaat bij het productie- en uitgifteproces van de NIK.

7. Bijlagen

Zie bijgaande memo van 9 september 2011.

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Van	Marieke Meijer/ teammanager Balie
Aan	Directie/college van B&W
Datum	8 oktober 2010
Betreft	Gratis ID kaarten

Uitspraak Gerechtshof

Het gerechtshof in Den Bosch heeft op 7 oktober 2010 uitspraak gedaan dat gemeenten geen kosten meer in rekening mogen brengen voor de aanschaf van een identiteitskaart. Dit betekent niet dat de identiteitskaarten per direct gratis worden verstrekt. De zaak kan namelijk nog worden voorgelegd aan de Hoge Raad en zolang die procedure loopt, zal de gemeente de verschuldigde leges blijven innen. De uitspraak van het Gerechtshof van Den Bosch vandaag gaat in tegen een eerdere uitspraak van de rechtbank in Roermond. Dit geeft aan hoe verschillend rechters over deze kwestie denken. Dit brengt onzekerheid voor gemeenten met zich mee, die alleen de Hoge Raad kan wegnemen.

Vanaf welk moment mogen gemeenten geen leges meer rekenen voor identiteitskaarten?

Dat is op dit moment niet te zeggen. De gemeente waarover het hof heeft beslist, kan de kwestie voorleggen aan de Hoge Raad. De gemeente Leudal gaat (zo is vandaag bekend geworden) in cassatie tegen de uitspraak van het gerechtshof Den Bosch. In de tegen Leudal aangespannen zaak besloot het gerechtshof dat de gemeente geen kosten in rekening mag brengen voor het verstrekken van een Nederlandse identiteitskaart omdat de pas een publiek- en geen individueel belang dient. Leudal stelt nu cassatie in bij de Hoge Raad. Het ministerie van BZK ondersteunt dit verzoek door inschakeling van de landsadvocaat. Pas met de uitspraak van de Hoge Raad wordt een definitief oordeel geveld over de vraag of gemeenten leges in rekening mogen brengen bij de aanvrager van een identiteitskaart. Zolang de Hoge Raad niet heeft beslist, kunnen gemeenten leges rekenen voor identiteitskaarten. De uitspraak van Den Bosch heeft geen gevolgen voor andere gemeenten. Burgers daar zullen zelf bezwaar moeten aantekenen tegen leges voor identiteitsbewijzen.

Standpunt VNG

Volgens de VNG biedt de uitspraak van het gerechtshof van Den Bosch een goede gelegenheid om de discussie over het al dan niet vragen van leges breder te trekken. Het gaat om het onderscheid tussen algemeen belang en publiek belang. Waar eindigt het een en begint het ander?

De VNG maakt wel een duidelijke kanttekening bij het woord 'gratis'. Ook als de burger geen leges betaalt, maakt de gemeente wel kosten voor het verstrekken van het identiteitsbewijs. Als de burger geen leges meer hoeft te betalen, is de vraag wie er dan voor de kosten opdraait.

Wat kost het de gemeente Haarlem als de ID kaarten gratis verstrekt moeten worden?

In 2009 zijn er 9000 ID kaarten verstrekt.

In 2010 (tot en met september) zijn er 10.400 ID-kaarten verstrekt. Een ID kaart kost € 42,85 en daarvan bedraagt € 8,95 rijksleges.

Een voorlopige schatting is dat als de ID kaarten gratis verstrekt moeten worden, dat het de gemeente Haarlem ongeveer 3 ton aan inkomsten scheelt. Daarnaast kan het zijn dat er minder paspoorten worden verkocht. Mensen die normaliter een paspoort kiezen, kunnen nu wellicht voor een gratis ID-kaart opteren. Dit effect is nog niet in te schatten. Ook is op dit moment nog niet helder of de gemeente –als de ID-kaarten inderdaad daadwerkelijk gratis zouden worden- later gecompenseerd zal worden voor de inkomstendaling.

Wij stellen voor om in de risicoparagraaf hierover een tekst op te nemen.

Kunnen burgers leges alsnog terugkrijgen?

Om reeds betaalde leges achteraf terug te krijgen, moet iemand bezwaar maken en vragen of de gemeente het bezwaar aanhoudt (wacht met het nemen van een beslissing) tot de Hoge Raad over deze zaak heeft beslist. Bezwaar maken kan tot 6 weken na betaling. Dus ook als vóór 7 oktober 2010 is betaald, kan iemand nog bezwaar maken. Als de Hoge Raad het eens is met de redenering van het hof, moet een gemeente de leges terugbetalen. Als een gemeente niet wacht op de uitspraak van de Hoge Raad en het bezwaar afwijst, dan moet beroep bij de rechtbank worden ingesteld om te zorgen dat recht op terugbetaling blijft bestaan. Leges die iemand heeft betaald langer dan 6 weken voor deze uitspraak kunnen niet worden teruggevraagd.

Waarom geldt de beslissing van het hof niet voor paspoorten en rijbewijzen?

De vraag of gemeenten bij de aanvraag van een paspoort leges mogen rekenen is niet aan het hof voorgelegd. Het hof mag er dan ook niet over beslissen.

Over de aanvraag van een rijbewijs heeft het hof wel beslist. Daarvoor mogen volgens het hof wel leges worden gerekend omdat een rijbewijs nu eenmaal nodig is om een motorrijtuig te mogen besturen. Dat is een privé-belang.

Communicatie

Wij zullen op de website van de gemeente een bericht opnemen om onze inwoners te informeren.

Voorstel tekst

Het gerechtshof in Den Bosch heeft op 7 oktober 2010 uitspraak gedaan dat gemeenten geen kosten meer in rekening mogen brengen voor de aanschaf van een identiteitskaart. Dit betekent niet dat de identiteitskaarten per direct gratis worden verstrekt. De zaak wordt namelijk nog voorgelegd aan de Hoge Raad en zolang die procedure loopt, zal de gemeente de verschuldigde leges blijven innen.

Bijlage B

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten
mevrouw A. Jorritsma-Lebbink
Postbus 30435
2500 GK DEN HAAG

Directoraat Generaal
Bestuur en
Koninkrijksrelaties Directie
Openbaar Bestuur en
Democratie
Cluster Democratie en
Burgerschap

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Tjabbe Bos

T 070 426 6458
tjabbe.bos@minbzk.nl

Datum 9 september 2011

Betreft Naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad van 9 september
inzake de leges voor de Nederlandse Identiteitskaart

Kenmerk
2011-2000400092

Geachte mevrouw Jorritsma-Lebbink,

Op 9 september 2011 heeft de Hoge Raad arrest gewezen inzake de leges die gemeenten heffen voor de aanvraag van een Nederlandse Identiteitskaart (NIK). De Hoge Raad heeft de eerdere uitspraak van het Gerechtshof Den Bosch bevestigd. Het Hof heeft in 2010 geoordeeld dat het heffen van leges in het kader van de aanvraag van een NIK niet mogelijk is, gezien het publieke belang dat via de algemene identificatieplicht met de NIK samenhangt.

Ik heb kennis genomen van het oordeel van de Hoge Raad en zal de (financiële) consequenties daarvan in het kader van de aanvraag van de NIK nader bestuderen. Ik beraad me over eventueel te nemen vervolgstappen naar aanleiding van het oordeel van de Hoge Raad, mogelijk in relatie tot het aanpassen van wet- en regelgeving. Over de (financiële) gevolgen van het arrest van de Hoge Raad en de vervolgstappen treed ik graag op korte termijn met de gemeenten in overleg.

De uitspraak van de Hoge Raad heeft direct gevolgen voor de praktijk rondom de aanvraag van de NIK. De uitspraak van de Hoge Raad betekent dat gemeenten per direct geen leges meer in rekening mogen brengen bij een aanvraag voor een Nederlandse identiteitskaart, door personen van 14 jaar en ouder op wie de Wet op de Identificatieplicht van toepassing is. De gevolgen van de uitspraak van de Hoge Raad voor de mogelijkheid van legesheffing voor personen jonger dan 14 jaar, worden nog bestudeerd. Tot nader order blijft voor deze groep de legesheffing intact. Mocht blijken dat de uitspraak van de Hoge Raad ook op deze groep van toepassing is, dan zullen de betaalde leges worden teruggegeven.

Conform de Algemene wet bestuursrecht kunnen burgers over aanvragen van een NIK tot 6 weken terug nog bezwaar aantekenen tegen het betalen van leges. Een dergelijk bezwaar dient – evenals eerdere ontvangen bezwaren naar aanleiding van de uitspraak van het Hof – conform het arrest van de Hoge Raad worden afgehandeld. Ten aanzien van aanvragen van een NIK die langer dan 6 weken geleden zijn gedaan bestaat geen mogelijkheid meer voor burgers om bezwaar aan te tekenen tegen leges.

9903201100004

Bij aanvragen van personen tot 14 jaar dient de aanvrager te worden gewezen op de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de heffing van de leges, vergelijkbaar met de gang van zaken zoals deze na de uitspraak van het Hof op advies van de VNG door gemeenten is gehanteerd.

Datum
9 september 2011
Kenmerk
2011-2000400092

Als gevolg van de uitspraak van de Hoge Raad kan een toeloop ontstaan op gemeenten voor het aanvragen van de NIK. Het is mogelijk dat daardoor vertraging ontstaat bij het productie- en uitgifteproces van de NIK. Gemeenten worden aanbevolen daar bij hun communicatie richting burgers rekening mee te houden.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties a.i.,

G.B.M. Leers